

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Амыдырал-биле кошкак холбаштырган

Политиктиг чырдымышкынын системанында түнөө кичээлдер даярдаларын чыл дургуна алаан билгилерин улам камнадып быжылгаар, коммунистерниң болгаш партия кижигуру эвес активтин идея политиктиг дениелини өздөстөрүн мөөн сонгаарга сорулгаларын чыдаргайлаар жураут. Мынаарга Тарым-Аемчик районун төвүле партия чырдымышкынын болгаш мергендиге чокта чаа болуп өрткөлөө түнөө кичээлдер түшү көргүзүшкү?

СЭКП районунун чынында көдө ажал-акымдын тодарай экономиканы өрөөнүр болгуну (кол пропагандия районун мал ажалы эш Н. Гондин) чыл дургуна 29 кичээлдерин өрттирип, өөрөдөлгө программанын оскаан, дээр ажалдыг болгунуерин бирээш. Анаа 20 ажыг кичи өрөөнүр турган. Болгунуун кичээлдерин районун болгаш областтың амыдыралы-биле холбашкан экономиканын дыка хей чутула айтырылганын өрөөнүр чутулашкан. Чикээ,

«Бүрүдөө болгаш өң-биле демиселди канчаар чорудары». «Обласка хой ажылынын хөгжүдөзинин перспективалары». «Малды шала чаазарынын аргасы», кукуруза дугайында болгаш өскө-лаа темаларга артык кичээлдер дымнакчыларга практиктиг учур-тууламыг болгулаан. Программала көргүзүгөн темалардан аңгара, болгунун дымнакчылары СЭКП ТН-нын январь Пленумунун материалдарын, коммунисттиг болгаш ажалчың партияларын төлөөжүлерин Москва Чөвүла хураалынын документтеринин база өрөөнүр өрткөнөр.

Ук болгунун түнөө кичээли чыныс дениелге өрткөни хараданчыг. Дымнакчыларын хей кезин белетке чок келген. Мынаган чамдык дымнакчылар салдыган айтырылгарга өрөөнүр харымы берип, билээ чогуур өң кол экономикактиг сорулгаларын, практиктиг айтырылганын билээс болган. Районунун ууз суудунун шиктектини эш Чаякьо СЭКП

ТН-нын январь Пленумунун дугайында чутулаш турган, чуртка көдө ажал-агыг продуктуларын бүдүрүрени чонунун херегелдерин кезээде мураан турарын чедиң алып төлөөдө, кандыг-чамдыг өң чутула дем-чегелери боттандыраарың ол Пленум айтыканын көргүзүшкү. 1961 чылда бодунун районунун көдө ажал-агыг талазы-биле хузаөгелерин билээс болган. Район калдыкынын ажалдагычым эш Казагашев төп болган чер-черде көдө ажал-агыг органгарын канчаар эде тургусканынын дугайында айтырышта долу харымы берип шыдаван.

Райтүүссөк чамды эш Т. Нур-сат пропагандисттер партия төөгүтүн өрөөнүрүнүн ийи чылдыг болгунуңга түнөө кичээл организаас чок байдалга өрткөн. Кичээлди кешкөктүн 6 шакта деп чараан тургала чеди шак чедер чыгал чорда болгунун 19 дымнакчыларын чүгдө 5 ажыг келген.

Пропандисттер эштер Гондин, Нурсат түнөө кичээлдерин канчаар өрттирери баш улу болуп, пазнап албаавынды дымнакчыларын чочкөңгейинин төвүңге тургууса чөгүгүр өң чутула айтырылганын салгабай, чамдык таварылгаларга чутула эвес, үрүмкө айтырылгар келүрүп турганар. Чикээ, эш Нурсат дымнакчылардан январь Пленумунун шиктилеринин талазы-биле база Москва Чөвүла хураалынын чутула теоретиктиг чүгүлери айтырылганын орунуна, «Бистин чуртуушта ам прелетариат бар бе?» дээр чикетатг үрүмкө айтырылгар салып, элөөң шак-уеи өрттирген.

Түнөө кичээл

Барын-Хемчик районун Эрги-Бардык шкөөланын башкымы Кол Кушакка эир чылым кууни мында партия чырдымышкынын марксизм-ленинизмдин үндөинерин өрөөнүр болгунуңга пропагандисттерини саралдарга, боду өрөөнүрүн, өсөөдөлерин өрөөнүр политиктиг билгуну бердигерине дузалың бодаш, оа өрөөн өйталавйи чышөрөөшөң.

Удтаада болгунун кичээли өрткөлөө. Пропаганда ажалчың дугайында Кол Кушактын мурунда болуп турганы ишкың илдыг белең чүвө кайда боор: марксизм-ленинизмдин үндөинерин пропагандалары теоретиктиг ханы болгаш тода билгуну, боду амыдырал-биле холбаштырып боду мержекали партиянын ол харымы салгалыг даалгасы эң чиди-биле оң мурунга тургускан.

Ийи төлөөкүлдеринин Москва Чөвүла хураалынын, СЭКП ТН-нын январь Пленумунун материалдарын өрөөнүр эрлп турган материалдарын амыг үениң байдалдары-биле, Совет курганени ишти, дашкы политика болгаш бистин чуртка коммунист тургуушкунунун практиказы-биле холбаштырып, амыдыралда тодарай чикеттер-биле, фактылар-биле көргүзүшкөн, обласкы, районун сорулгалары-биле холбаштырып турганынын түнөөлөргө кичээл бүтүрүгө дымнакчыларын оңурургалы бектик, кайы-бир айтырышта хажараштыр болгаш чок-ла өсүлү айтырылгар үнгүлөң көр турган.

Өрөөдөлгө чылымныг дургуна марксизм-ленинизмдин үндөинеринин талазы-биле программаның үш кол бөлүгү дооскан.

Болгунун чокта чаа өрткөн түнөө кичээлдин дымнакчыларын кол арзуузу өрөөнүр өрткөн материалдарын багай эвес билип алганын көргүскөн болган кол чүвө болза тема бүтүрүң амыдырал-биле холбаштырып биларин көргүскөнөр.

Болгунун бо чылым өрөөдөлгө чылым доосканга хажараштыр пропагандала эш Кол Кушак: пропагандала өрттири партиягы даалганы күсөдирини-биле кады болгунун политиктиг билгуну бердигерине пропаганда алдап турар. Ол дыка ажалдыг-дыр. Бо болгунге келер өрөөдөлгө чылымда пропаганда деп болза, өөрүн хузаөг алып мен чутулаш турар.

Эрткө өрөөдөлгө чылымды болгунун дымнакчыларын чөгөдөрүнө бодунун ишкың чышөрөөшөң бодурус дээр партия организациы салган салымы чутула.

«Өң-биле калы, ук болгунун дымнакчыларын чөгөдөл алмыра чүгдө өңи-турарың барымдаа шала, оларын билгунуни дениел овармы көрөйи барганымн чышөрөң баштайгы кичээлдерден-не илерөөң: болгунун 19 дымнакчыларындыг 6 кижинин билгунуни дениел болгуну өрөөнүр турар материалдарын чөгөдөл алмырагы дыка өргө боду илерөөң. Ичтала-даа салган сорулгалын чедиң алмырагы кыммаккай дымнакчылар С. Ады болган А. Оучер өскелер-да болгунге арткан, өрөөдөлгө чылымды багай эвес кичээлден өрттиргенер.

Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Баштайгы түнөө кичээлдерге илерөөң бо чөгөдөл болза, СЭКП районун, өңн пропаганда болгаш агитация калдыкынын (өрткөктүн эш Х. Кестикей) партия чырдымышкынын системасында өрөөдөлгө чылым организациыг доозорың, түнөө кичээлдерин идея-политиктиг бектик дениелге өрттиреринге кошкак кичээлди салганын база көргүтүп турар.

«Ол-ла класстын өөдө-дугуар тараан бо чаа культураны өртүреринге ол класстын өрөөнүрүнүн кочүт содурулгалыгар.

«1-5 класстын өрөөнүрүнүн шкөөланын дуржула шөлүгө ажалдаар кылдырдыкылаан. Мында ишык-уу ногааларын тарып алуртканнар.

«Шкөөланың чөдө димнакчыларын ажитиге ажитыг күш-ажыла өрттирер талазы-биле ажалы шкөөланың башкылар кол-дөктиви, ылаагы бу-дурдуге практиказынын организациылары тус-кый план бзугаар удурутуп турар.

«Көдө Советтин чокта чаа болуп өрткөн сессиямыга суур чаагайжы-дылганын талазы-биле айтырыгын чутулашкып турда, депутаттын округтуну, сонгучуларын маш олтуртулавынын, суур чаагайжы-дылганын, арыг шөвериян талазы-биле чарышка бири черин элөөң. Депутат Ортун-өөл чер-чер Советтеринге бо чылым сонгудалардан бээр бо үгө чедиң сонгучуларын бижимел болгаш аас-биле

Совет Кижилер

«Малды шала чаазарынын аргасы», кукуруза дугайында болгаш өскө-лаа темаларга артык кичээлдер дымнакчыларга практиктиг учур-тууламыг болгулаан. Программала көргүзүгөн темалардан аңгара, болгунун дымнакчылары СЭКП ТН-нын январь Пленумунун материалдарын, коммунисттиг болгаш ажалчың партияларын төлөөжүлерин Москва Чөвүла хураалынын документтеринин база өрөөнүр өрткөнөр.

«Баштайгы түнөө кичээлдерге илерөөң бо чөгөдөл болза, СЭКП районун, өңн пропаганда болгаш агитация калдыкынын (өрткөктүн эш Х. Кестикей) партия чырдымышкынын системасында өрөөдөлгө чылым организациыг доозорың, түнөө кичээлдерин идея-политиктиг бектик дениелге өрттиреринге кошкак кичээлди салганын база көргүтүп турар.

«Ол-ла класстын өөдө-дугуар тараан бо чаа культураны өртүреринге ол класстын өрөөнүрүнүн кочүт содурулгалыгар.

«1-5 класстын өрөөнүрүнүн шкөөланын дуржула шөлүгө ажалдаар кылдырдыкылаан. Мында ишык-уу ногааларын тарып алуртканнар.

«Шкөөланың чөдө димнакчыларын ажитиге ажитыг күш-ажыла өрттирер талазы-биле ажалы шкөөланың башкылар кол-дөктиви, ылаагы бу-дурдуге практиказынын организациылары тус-кый план бзугаар удурутуп турар.

«Көдө Советтин чокта чаа болуп өрткөн сессиямыга суур чаагайжы-дылганын талазы-биле айтырыгын чутулашкып турда, депутаттын округтуну, сонгучуларын маш олтуртулавынын, суур чаагайжы-дылганын, арыг шөвериян талазы-биле чарышка бири черин элөөң. Депутат Ортун-өөл чер-чер Советтеринге бо чылым сонгудалардан бээр бо үгө чедиң сонгучуларын бижимел болгаш аас-биле

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

Турда Дүшөпөн Чүгдө Бурунгаар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

Сиген кезилдизинге

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

Иркутск Область, Ангарскиден ыран эвесе, нефть болбаазырадыр завод туудуп турар черде одалга-биле ажалдаар элентри төвү туудуп турар. Ол болза туудуп турар нефть заводун элентри күжү-биле, бус-биле болгаш ишиг суг-биле хандыра. Оң иңдей, чеди чылдың дургузунда аңаа тутуң турар кылымал волоконуну заводун база өл-ла ышкың хандырар. Ангарск хоорай база үстүнде айткын элентри төвүндө элентри күжүн алып.

ЧУРУНТА: Иркутскинин элентри төвүңүң түдүңдө.

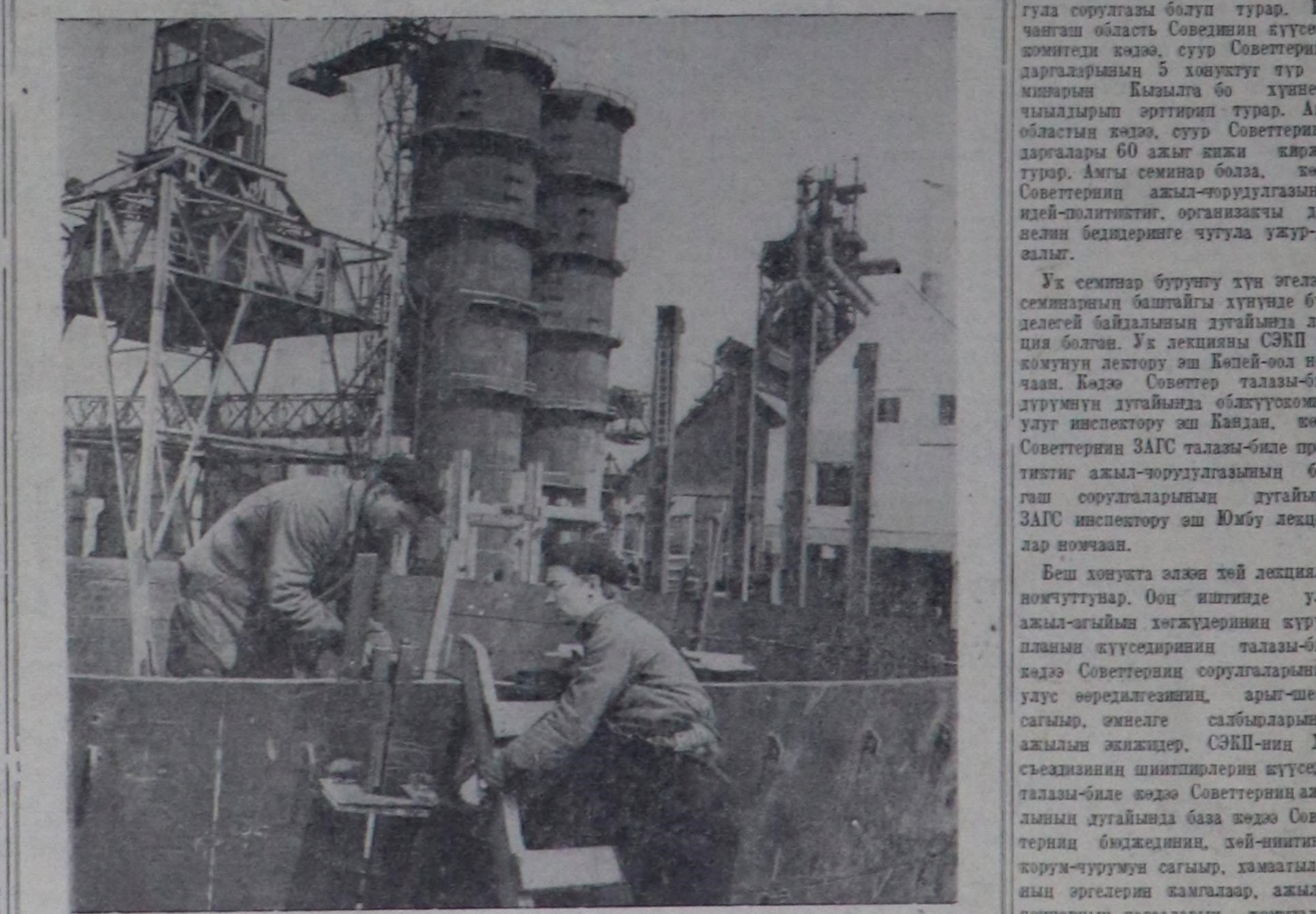
Практика үезинде

«Өрөөдөлгө чылым доосканга хажараштыр пропагандала эш Кол Кушак: пропагандала өрттири партиягы даалганы күсөдирини-биле кады болгунун политиктиг билгуну бердигерине пропаганда алдап турар. Ол дыка ажалдыг-дыр. Бо болгунге келер өрөөдөлгө чылымда пропаганда деп болза, өөрүн хузаөг алып мен чутулаш турар.

«Ук болгун өрткөн өрөөдөлгө чылымды 24 кант кичээлден. Болгунун элөөң хей кичээлдеринге коммунист болгаш ажалчың партиялар

ЧЕДИ ЧЫЛДЫН ШАЛЫПЧЫ ТУДУГЛАРЫНДА

Эң улуг домна

Лилеци. Чаа-Лилецинин металлургия заводунда күчтүлү домна туудуп турар. Ол бо чылымн төңчүңдө ажалдагы киреэ жураут. Шойну андларынин чорудулганы анаа саналга-шимтедиге машиналары болгаш приборлары башкаар.

Чурунта: өптектилер: бригадир Иван Уюлов (солдуй талазында) болган Евгений Давыдовский домна суутугуңуң өткөлөгөңдө ажалдап турар.

С. НАСЫН-ДОЖУ.

А. ЛЕПЕШКИН.

М. ОСУР-ОЛ.

М. ОСУР-ОЛ.

М. ОСУР-ОЛ.

М. ОСУР-ОЛ.

М. ОСУР-ОЛ.

ХӨЙ-НИИТИЧИ

Бора-Тайга сес чыл школаның хоҗум болгаш ыры башкысы Ондар Александр...

Келпир үениң библиотекарьлары

Тываның бөлүк кыштары Красноярск крайының Кеңес хоорайының библиотека техникаларында...

СУУРЛАР ЧААҖАЙЖЫДЫЛ АЗЫНДА ХОҖУДАДЫП БОЛБАС

«Искра» колхозун төү — Бажың-Алаак суур чаагайжыдыл талазы-биле чүгө...

Чоннуң күзели

«Межегей» совхозун Кара-Булуң салырының сууру моон мурунда чылдарда Таңды районга чаагайжыдыл талазы-биле дөөрө суурга сандырып турган...

дүмчүларда арык, сумунаары аштал, оңу улаштыр казып, сугатты чөп ажыгаар болза...

Боттарының бажынаарының чанын чаагайжыдып, ногаачылар, суурунун нинти чаагайжыдыл талазы-биле илдеп кырып турар өшөр...

Чоннуң күзелин организаастаарында Эриш районунуң «Коммунизмче өркү» кеде...

Областың чурунчуларыңа болгаш ыш, даштан яны-бүрү чуулар чазаар уран-шеверлеринге дуза чедирип-биле ВЦИСП-тен болгаш ССРЭ-нин Култура министрствозунан...

Кукурузаны ынчаар тарып болбас

Эриш районунуң колхозтары бо чылын 800 гектар кукуруза тарып деп планнаан...

болза-даа бо ажылды чедиште чөк организаастааның түнелдиге чүгө 1000 тонна өдөк кукуруза тарып шөлдөргө төптүнгөн...

Ам кукуруза тарылтазында дөрт агрегат ажылдап турар. Олар тарылгага киргенден бөрү оң ажык хонук өрткөн...

Кукурузаның ногаан массанын бедик дүжүдүн алыр кукуруза тарып турган иштин алтында...

дур чери уур алдыртып, тарып турар. Мылтанган чызын уур алдыртып, чөмүчүдиге төптүмзөн черге тараан кукурузаны бедик дүжүт алыр деп оордыга илетээр...

Кукурузаның ук черин байдалыга таарышкан чогуур агротехникти куузада тарыры дүжүтү бедигеринге база чүгө ролду ойнарар...

Ам колхозтар баштаар черлери, ВЛКСМ райкому кукуруза тарылтазында агрегаттары бедик бүдүрүчүдүт ажылдап турган...

С. ЧАМЗЫРЫН.

Областың чурунчуларыңа болгаш ыш, даштан яны-бүрү чуулар чазаар уран-шеверлеринге дуза чедирип-биле ВЦИСП-тен болгаш ССРЭ-нин Култура министрствозунан...

ЧУРУНГА: чурумчу С. Ланзы (оң талазында) болгаш Н. Шишин алар этюд чурулганың үезинде.

Чоннуң күзелин организаастаарында Эриш районунуң «Коммунизмче өркү» кеде...

Водола баштаар чери база кеде Совет суурунун арык-шеверин чогуу, оң чаагайжыдыл, ногаачылыгы...

Суурга өрткөн чызын яны-бүрү 200 акык мылты немей олтурган. Ногаан уншут сугатарыңа болгаш чурттагыч чөп чөпчир сангыр кудуктар ында бар...

Суу чаагайжыдыл талазы-биле ажыл оң түнелдиг болза чурттагычтар бажың чанынын иштин чөп ажыгаар, ногаачылыгы...

Ш. СЕРЭЗДАР.

Номчукчуларның чагааларындан

Таңды районунуң Балтазында мезинишия үрленишенин дөргөндөр мастерствозында С. Хлюбилов 3 чылда ажылдап келген...

Току районунуң «Совет Тыва» колхозунун эжесиниң ачкылар Б. Илаа биле В. Манжылыч 11, Д. Сүдөм—7, В. Мырла—3 бөрүлери турган...

Бай-Тайга районунуң «Кара-Хөл» колхозунун төү—Тасым-Асы суу биле Кызыл Азияга пассажир самолёт доктаамал укуп турар азыраан...

Чөп-Хемчик районга туржуга станцияның Кендерей салырының Бедир-Тейде бора-тоол азыраар тусуай чери тургускан...

И. САЛЧАН.

Чөп-Хемчик районга туржуга станцияның Кендерей салырының Бедир-Тейде бора-тоол азыраар тусуай чери тургускан...

О. НАВАА.

Чөп-Хемчик районга туржуга станцияның Кендерей салырының Бедир-Тейде бора-тоол азыраар тусуай чери тургускан...

Төзлү колхозунуң Төзлү, Бай-Тал, Кызыл-Дөг салырыларыңа чонун чагаан суу, журналдары, чагаллары салгырлар төптөргө 5—10 хонук оалдап чедип турар...

Төзлү суга чурттап турар бажың И. Андришенковун Кисте төрелдеринде майын байырып чедирге телеграмманы районуну харылаа контроларында апрель 29-та келген...

Почта чедирилгезин талазы-биле районуну харылаа контроларында чөптөргө дарый эдерин ажылды чон күзеп турарлар.

Д. ШАНТАР.

ЮРИЙ ГАГАРИН.

ССРЭ-нин космонавт-ужудукчузу, Совет Эвилелиниң Маадры.

Бистин суур оң үеде бүгү делегейден хоорунган турган. Фронтунуларда чу болуп турар кым-ала бедигер. Бир-ле катап самолёт ужу-дуп келгеш, хуудустар таралып ол-тапкан...

Удатоанда бистин фронтунга ба-за дийнерен үнгөн. Совет шериглери-нин шавар халлашыны эгелден. Харын бо өйдө эсчелдер бистин Валентин биле Зояны ал алгаш, өске-даа оолдар, кыстар-биле кады барын чүккө, Германияже сүрө бергенер...

чү чөк эвес, мычангаш өөрүшкү чеди келген, дтыг өөрүшкү! Дуң ортуңда бистин чер бажымывсче ак хөрөкүзүштеринг, кулакташ бөрүтеринг, автоматтар тутукаан ийи кижи киргилеп келген. Ачанче талакы сунган, айтырып эсчелдер...

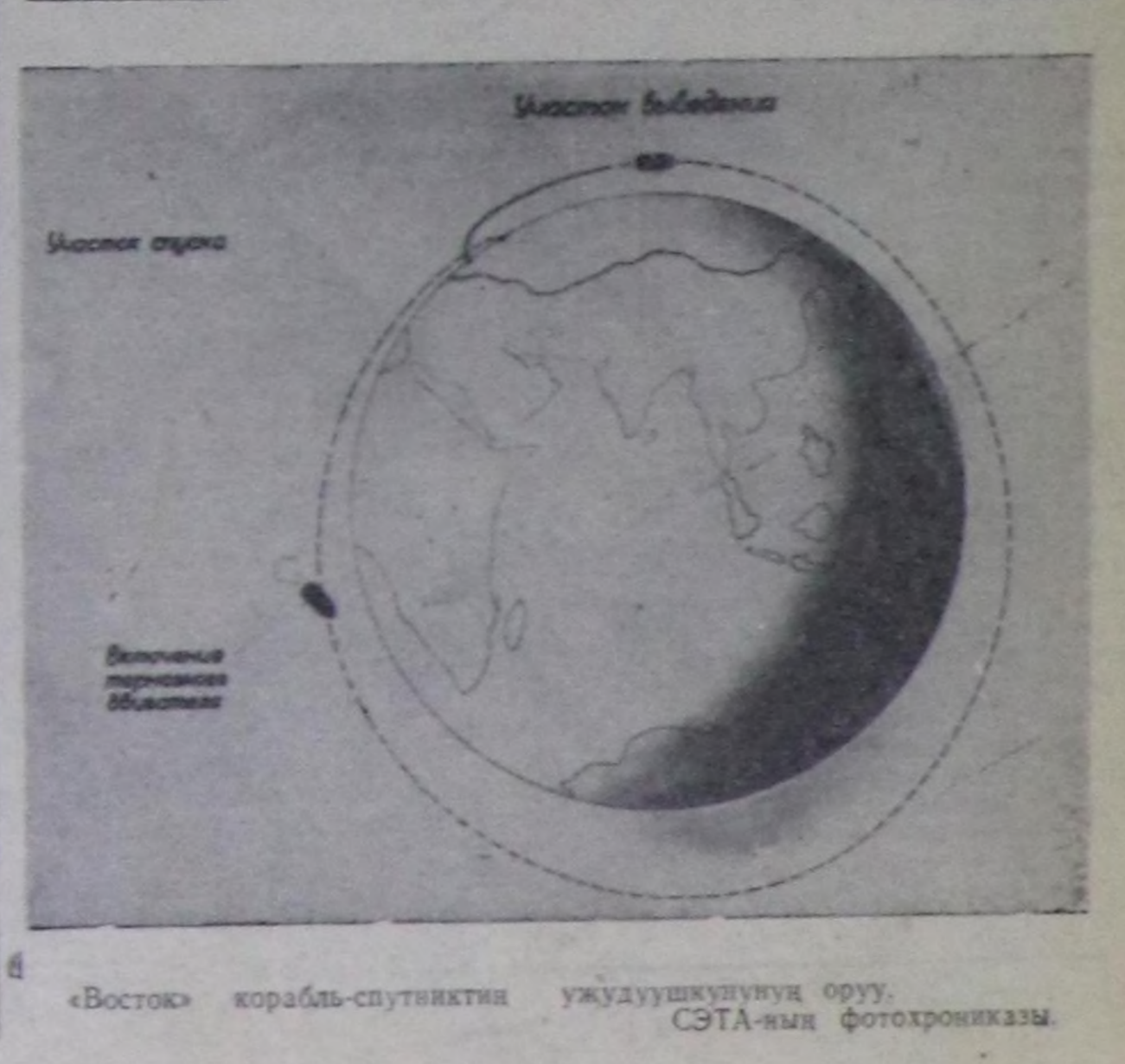
Чер бажың бурзуңгө почтачы эн-не күзүлди кижи. Өөрүшкүдүг-дө, муңгаралдыг-да мөдээлерин хун бүрү ол аккар. Бир кижини ордө-биле шалканын, өске бир кижини олуруп каан дөңө шыккан.

— Беградче кирпкен-дир! Югославияның шийсылалычы.

— Совет шериглер дайын чорудулганын герман черде эгелден. — Олар мырнай Австрияда-дыр-деп, күзүңгич чаа мөдөнни Ксения Герасимова биске карактарың чажы төктүп тура дым-наткан.

Мен кудумчуга үне халый бергеш көөрүмге, дээр аяккан, даштын час дүшкөн, сандар чечектелген тур, а үстүмде ак-көк, мырнай ак-көк дээр, мында хамнаараткыр ырашкан. Салгышка кирбей турган, өөрүшкүдүг болалар башты догдан, мычангаш баш шуут дескинни келди.

га чурттай берген бис. Школа база өске, Гжатскиде бажың учиншезенин чанында база школазыңа үшүк класска мени хулаш алган.

«Восток» корабль-спутниктин ужудуушунунуң оору. СЭТА-ның фотохронологиясы.

Ю. А. Гагаринни Грецияге чалаан

АФИНЫ. (СЭТА). Греция-совет инициатива Грецияга келин деп чалаан телеграмманы Ю. А. Гагаринге чоруткан. Ол телеграммда чугаалап турары бола. Эладанын буруну чөйрөсүнө келин деп баштайт совет флотунун салтанат сагыш-сеткилин ажайык улут өрөөнүн болган магадандык-биле чалап тур бис. Тоолду баарга алдыра Ипар дээрже болууну баштайт ужудуун-

кууну маан а күстөсөт болуу турар. Совет Эвилелинин аажок улут чөйрөсүнүн бичикти магадаан чалаан чалаан сагыш-сеткилин болган бичикти ак-сеткилин найраалы-ындын сагыш-сеткилин улут совет улустун огуу силерге илердер ар-ганы силерни маанз келирчир биске бээр ийик.

Лаос талазы-биле делегей чөвүлөл хуралы

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Июнь 5-те Лаос айтырын таштыр шитпи-рлар талазы-биле делегей чөвүлөл хуралынын ирилжичилери На-пилаар ордунага болган өлчөтөлгө ол ийги хуралына чыгыштынар. Хуралды айткан даргалакчы Маклоналд (Англия) СССР-ни Министрлер Чөвүлөлийн Даргазы Н. С. Хрущевту болган АКШ-тын президентини Д. Кеннедини Вена-га болган төөтүлгү ужуражымшы-ны чөвүлөл хуралды айтканын дузалаар дээринге идегали илер-гезилер.

Комиссиянын чөвүлөлө өргө-өргөн болган оң шитпирлерин дуз-лап алырынн чурумун чугаала-жы көөрүчө орадажын турарын-че кичөөгөйи угландырган.

Уеел-боддаларын чоокуулашты-рар болган лаос улустун национал эрге-ажыктарыга база Мурнуу-Чөөн Азияда тайбыннын эрге-ажы-ктарына дугжун турар кайы-кайы-кында таарымчалык шитпирлерин аялдап кылыр сорулга-биле ийи, уш дагыр күженишкенини салырчыне чөвүлөл хуралдын кир-жичилери Г. М. Пущкин кыйтыр-ган. Бистин өгүн болган хуралы-мыстын бугузуна төөтү талазы-биле ужу-дузалап болушкун бол-ган дээрин ол чугаалаан, СССР-ни Министрлер Чөвүлөлийн Дар-газы Н. С. Хрущевту АКШ-тын президентини Д. Кеннеди-биле мы-рындай чаа доозулган ужуражым-шынын дугайын айтып тур меп, делегей байдалына оон түр-түнсө-лөчө салдары үнелеп четпес улут.

Боттут чугаалажымшынарга болган тодагар шитпирлерин аялдап кылырына таарымчалык бугу-ле байдалдарын тургузар дө-шөт боттарымыстын ажылымысты шак ийичаар органиастап шыдаар бис дээринге совет төлөөлөр идеген тур-рар, ындыг шитпирлерин хүлзөт алыр дөш 14 күрүндөлийн төлө-лөкчилери Женевада чөдип келген болган улустар ол шитпирлерин бистин чөвүлөл хуралымыстан ма-нап турар.

Польшанын төлөөлөкчиси Михай-ловский хуралга бир дугаарында чөвө чугаалаан айтырынн чөгүн угтканын чугаалажы эгелээр деп саналды кийрген.

Оон даразында Г. М. Пущкин (Совет Эвилели) сөз алган. Бол ай-тырында чалааш Лаоста отту соокоотканы-биле холонган чамдык таарымчаларын чугаалажы көөрү-чөчө чөвүлөл хуралды маалымары-че чүтүлдү турар чамдык төлөөлөр-ин орадажымшынын совет төлө-лөчү бугуу шаклан.

Төлөөлөрүн хөй нурузуу лаос айтырыннын талазы-биле боттары-нын тодагар савалдарын берген болган оларынн шитпирин хөй-хөй төлөөлөр совет савалдарын калчаар көрүп турарын тодагар айтыканын савандырган, совет төлөөлөкчи барынн таламы чурттарын төлө-лөри болган оларынн айтынга кир-ген хөй эвес аажылар хайгарал-база контроль талазы-биле делегей

АКШ-та дээди эртемни чүгөл хөй эвес нижилер чедип ап турар

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Каттышкан Штаттарга дээди өөрөндөгөн чүгөл коошук-хөргөндөгү кижилер чедип ап болур, ынчаарга ою ажалым-нарнын уурларынын хөй нурузуу чедип алыр арга чок. Ийичалда-да боттарымыз уурларын күтүп кол-леджтарже чорудар деп бодол тур-гана мыдыг өг-бүлөлөр безин, «Ий-и-лечка чыл дүргүзүндө өөрөнгөн дөш төлөөр мында-ла улут төлө-лөрийн улам-на өзе бергенин би-лип кааш, ам бугаулаан-дыр бис» деп аландырай бээрлер деп «Нью-Йорк геральд трибю» суонуга парлап үндүргөн чүүлүнө дээрги Терри Феррер сагындарын турар.

1961-62 өөрөндөгө чымы школга чаа кирер деп турар 900 муу уруг-ларга болган оларын ада-илерин-ге эне-не улут хомудаажымын та-варыштырар болуп деп Феррер би-жээ. АКШ-тык чырыдышкын эрг-гелелинин сан-мезелерин баарга алдыра, чүгөл өөрөнгөн дөш төлө-лөүр хууну колледжтарына болган университеттеринге 1939-1940 чылдарда турганга боодаарга 3,23 катап, а күрүндөгү өөрөндөгө чө-рлеринде—2,6 катап угаткан турар анаар.

— Ийичалда-да өөрөнгөн дөш төлө-лөүр бедикте төлөүр дээрже, колледжга чып дүргүзүндө тур-ганымыз некта хөлөнгөндө чүгөл чамалдык дөш.—Эрээз улук, чөм-нөнгөн болган деп кеткен дөш тө-лөүр төлөүрүн база ла барында-ла керек. Ол дээрже чыргалар-нын база бир боттут кезээр-дыр. Ий-и-чалда-да ийги санын дыка уг-гачтарын турар өске чарыгалар—кең чугаурамын дөш, ийи-бээр чө-рааны, оон ажылымын дөш төлө-лөүр төлөүрү база туруп турар.

«1961-62 чылдарда колледжга чыл дүргүзүндө өөрөнгөн дөш тө-лөүр кедерге улут болур»—деп Феррер бижээ. Гарвард универси-теди өөрөнгөн дөш төлөүр төлөүр-ин күстен эгелеп 300 долларга уг-гачтар; ол төлөүр ам 1520 дол-лар болуп деп төлөүргө онза уг-гачканын чижээ кылдыр кийрип турар. Чүгөл «аргажык кырынып амдыраар болза Гарвард универ-ситетинге студенттин үндүрөр ийи-ти чарыгалары чылда 3000 дол-лардан ашпай барып болур» деп автор айткан.

Ийичалда-да өөрөндөгө үнөч чы-рыдышкын ол уггадышкыны чаа чүтү эвес АКШ-тык чырыдышкын өргөлдөлийн дыка хынамчалык кыл-ган үнөздөшкөнүргөн баарга алды-ра, хуу колледжга өөрөнгөндөгү үндүрөр чыл чарыгалары 1952-53 чылдарда 1674 доллар тургангадан 1960-61 чылдарда 2100 доллар чө-дир көүдүзү. Калас өөрөңөр деп санап турар күрүнө колледжтарына болган университеттеринге өөрөндө-гө бөзүн аар харымталы болуп бар чыдар; күрүнө колледжтарына ча-гыс өөрөңөгөндөгү үндүрөр чары-галары бо чымы ортумаа-биле 1300 доллар болуп турар.

Америк өг-бүлөлөрийн хөй ну-рузуу мыдыг чарыгаларын төлөүр харык чок деп Феррер демдегел-ди. Ада-илериндө бо хуузу уруглары-н колледжтарга өөрөндөгү чөргө-лөүр аяканы тыптын ап шыдаван, а ол сорулга эвези-бичени тыпты-нан алганынн ортузууда уг хо-рөңи ортумаа-биле чүгөл 150 дол-лар болуп турар.

«Эвези-биче хөргөңгөн канчаар кырынып чарыгадар дугайында са-гыш човашканын дыка хөй өг-бү-лөлөрийн адаларын боттарынын ча-чымы калтап көөрүнө болган кел-чир чымы кетчир сангыс туяны кайы-мы тып алырын боданырыне алба-дар чөд чүтүлдү түнөйлөдө ав-тор бижээ.

Намонда чугаалажымшынар саадап турар

ПЕКИН. (СЭТА). Сияхуа агент-лиддин корреспондентинин Намон-дан дынатканы баарга алдыра, июнь 5-те уш талааларын арамы-га болуп ужурап турган чугаала-жымшынар Фуми Носаван-Бун Умуиу болууну ол чугаалажым-шынарга кийригенин ойталаан ужурунда болбайн барган.

Хаан чаазанын болган Нео Лао Хак Сат партиянын төлөөлөрүнн төлөүлөкчилеринн корреспондент-илерге дынатканы болза, Фуми Но-саван-Бун Умуиу болуу «чай чок» деп чылдак-биле ужуражымшынын июнь 7-ге чедир сонгаардыр деп чаганы июнь 4-те бичсе чурткан.

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДИГЕ РАССЕЛДИН ЧАГААЗЫ

ЛОНДОН. (СЭТА). Англияны аяро-лут чөвөс-биле чөвөсөргө болган ону Баттышкан Штаттарында аяролут баазам кылдыр хууду-рарына ууру демселди чорутуп турар «100-түн Комитетинин» төлөүлөкчилери июнь 5-те америк алыч чөвүнө кээп чөвөсө болган сурагымы анги философ, хөй-ни-ти ажалымчы Бертран Расселдин АКШ-тын президентини Кеннедиге чоруткан ажык чагаазын дамчыдып чыккенер.

Президент Кеннеди Веллхитри-аника келгенин үезинде чүгөл анги чаазтын бодолын кичөөгөй-гө алыр эвес, харында Хөли-Лок-ка база ол ийишк анги девескө-рүн өске кайы-даа чөвөгө «Пола-ристерге» баазалар тургузарына дугаар турар чонун хөй болган улум-на көүдөп турар ке-зинин бодолын база-ла кичөөгөй-гө алыр ужурап деп чагааз чуга-алап турар.

Чурттуң девескөргөндө аяролут америк баазаларга уду Англианын чонуну удуларымышкыны Вели-кобританиянын чонуну аймыл чок чорутууну негелдеси болган бугу делегейде дээди эрге-ажык болза аяролут дайымын чааладыр болур дээринге бузурел бугурун турар деп Рассел айткан турар.

«Аяролут уузулашканын аймы-лы болза амгы уеде тайбынга ы-жарын турар эне-не халыгы аймыл болуп, ынчаарга анги казык мыр-най чаа политика — бир тала тыпел болуп деп мырында хоо-зун иделетке үнөлдөгөндөгү эвес, а бугу делегейге тайбыны камта-лаарынче улганган политикаын шии-ни алырынн эрге-ажык Англиа ол аймылды бичделдиргеге ийгени чө-дирип шыдаар дээринге өмүзөң-дөн мөң чугаалап турарын ол к-жикер бугурун турарлар».

Бир-ле чуруйру-биле ол менээ бир кезек берди, оон ийгини, үшкүнү. Улам-на нарын болу берип турар. Мен аяа сонугарай бергеш соонда барып аяа чуруй турар, нарын чуруйларыны номуп биллпер болу бердим. Ол—келер уеде керек дээр-ин билер турдум.

Өөрөңн турганда-да болузма, ки-жи улам хөй-беле өөрөңгөндө бо-ду. Библиотекадан техникти ном ал алган, хонукта чүгөл 24 ша бары-га харадап турдум. Бугу чөвөгө шак чөдөшпөс. Фашист эжелел үезинде хөй эрте берген чылдар хомуданч. Канды-бир техникум дооскак ин-ститутка кирип, инженер болуун бодол турган меп. Ийичалда инсти-тутка кирерде ортумак өөрөндөгө чө-к болгай. Эштерин—база-ла бис-тин Смоленск чурттуг Тимофей Чу-гунов, Калуга областан Александр Петушков-биле Люберцитин №1 ке-жээ школазынын чедиги кызматы кирип алдымы. Бот-боттарымыс дет-кижи, дузалашкып, кезээде үжө-лөз чоруп турдуусп.

Брегези аажок. Заводка база ажалдаар, ус-дарган училишениге теоретикти өөрөндөгөн чөдиги каласта кичөөлөр-биле база дүүш-түрөр. Башкылар эки улус таваргы берген. Башкылар талазы-биле бугу амдыралымда мезээ тааргы бээр турду.

Чүгөл чалгыс чыл өөрөндөгү. 1950—51 ол өөрөндөгө чымы менээ бу-дугаалгамын, дүвурелдиг болган. Бир-ле керже чүтүлдү турар меп. Моон сонгаар-да өөрөңөр күзөдө-дөмин, өртөм чөдип албаажы өө-нүр кижаң-даа кагбас меп деп бо-далымны башкылар эскерип кааш, Ленинградтын куш-культура техни-кумунга кирип алырын саналдаан. Ийичалда ажалымчы ортузунга эки спортчу кылдыр санаттырар турган кижи болгай меп, маргя-лаа-даарга шакилдиги чөдиги мезээ кеш уада эвезен меп.

Митишкени шилишкени шөкөлө-дөрин өртөшө, сөөлүг шыгаллааны беш кылдыр дугаажып шыгаллааны эеп келдим. Ол орта мезээ бөдү-нүн шуткучу тускай эртемни Эугулар Сара-товтуң индустриалды техникумуна кирип ап болур сен джи берген.

— А спортчу кава-даа кымыл бо-лур-даа—дээр.— Шынавала! Спортчу бугуруу кан-дыг-даа мастер турган бол, канды-бир тускай эртемни болуп, бугуру-кчу куш-ажыды кылыр ужурап болгай. Спортка кижи бараан болур эвес, а спорт кижиге бараан болур ужурап!

Чүгүнө, Петушков болган меп ус-дарган училишенин директоруна чөдө бергезиле, Саратовтун инду-стриалды техникумунче бижи кыл-дыл бөзүр дилдесим. Бистин ды-лөвөсти ол эки сеткил-биле көргөн. Бистер халас биллетер ал алган, поэзияге олургулапкан, Волгаже халаткан бис.

Кызылга Бултуренин болган дыштанымалык Гастелло алтыг пар-гында маалымар аллеясы.

УШ ХАРЫ

МОСКВА. (СЭТА). Совет Эви-лелинн телеграф агентлици де-мельейн эи шыланса чик азг-кижилер делегейде ам дыка хөй. Делегей рекордуңун көрү-зүндө артык түнөлдө алды чик атлеттерин тыгары-биле бөдү-нүн номчукчуларын ортузунга кө-рүстү эрткири турууда конкур-тун 1034 киржикчилеринн иш-тинден кым-даа Брумелдан адым адавааны көчүп солу.

Чик атлеткага ынакшыдыгы-ларынн иштинден ам ону кым-дал билеиз? Римге болуп эркен Олимпиадын ийи дугаары тилекчи Брумел бо чымын бажык иштинге бөдөнгө халым-ринга эи дээди түнөлдөи — 225 сантиметрин аяк халаан. Ажык стадионга Брумелдин көргөсөн эи эки түнөлдөи — 220,3 сан-ти-метр.

Айтыр: 1961 чымын сезонун-да Силерин кол соругулар кандыгы?

Москвынн студентини Вале-рий Брумел болза бөдөнгө халым-ры совет спортчуларын эи шылан-дектеринин сагынга керек кырында эркен 1960 олимпий чымында кирген. 1959—1960 чыл-да «Легка атлетика» журнал чурттуң эи шыланса алды чик атлеттерин тыгары-биле бөдү-нүн номчукчуларын ортузунга кө-рүстү эрткири турууда конкур-тун 1034 киржикчилеринн иш-тинден кым-даа Брумелдан адым адавааны көчүп солу.

Айтыр: Бо сезона болур маргялааларын каймы Силер-ге эи чугула болурду?

Хары: 222 сантиметр бедикти аяк халаан америк халымчы Джон Томастың делегей рекордун тилдээри.

Айтыр: Американын Каттыш-кан Штаттарынын чик атлетика хоманды-биле июль 15-16-да Москвага болур эртер маргя-лаазы. Ол маргялаага бөдү-нүн шагалан бээр-ле маргяла-дык болган өнүгүм Джон То-мас-биле база катал ужуражы-рыма бузуреп турар меп, Мээн күзөлим — ол маргялаага тил-лекчи болуп үнер.

Хары: Американын Каттыш-кан Штаттарынын чик атлетика хоманды-биле июль 15-16-да Москвага болур эртер маргя-лаазы. Ол маргялаага бөдү-нүн шагалан бээр-ле маргяла-дык болган өнүгүм Джон То-мас-биле база катал ужуражы-рыма бузуреп турар меп, Мээн күзөлим — ол маргялаага тил-лекчи болуп үнер.

Айтыр: Чик атлетиканын делегей рекорду Силерин бо-далымар-биле алыр бо чымын хөвээр артар бө?

Хары: Бир дугаар айтыртыга меп.

Кеннединин хөйлү төлөвилели

ВАШИНГТОН, июнь 1. (СЭТА). 1962 сан-хөө чымында «делегей чорутуу» тургузар дугайында хөйлүдү хүлзөп алырын саналды турар чагааны президент Кеннеди көндрөскө чоруткан.

Индик хөйлүдү хүлзөп алыр чөвүлөл эки-турачылар алдып алырын, хөжүп турар чурттарын социал болган экономикага сорулга-рар боттарымын боттарымын биллелери болган дүргүлөкчө-биле дузалап болур эр, хөвөжөк амери-

каннарын белектөөрүнн болган дашкыкыче чорударынын бурун эргелерин америк казакка бээр деп Кеннединин чагаазында чугаалаан.

Ол сорулгаарга 1961—1962 сан-хөө чымында 40 млн. долларын тускайлап бөзүн президент көн-грөсстөн дилеп турар. Ол ашка-биле 1961 чымын төпчүзүне чедир дашкыкыче 500—1000 эки-турачы-ларын чорудар азы 1962 чымын июньга чедир дашкыкыче 2700 кишин өөрөдөр деп бодол турар...

Анголада байдалга

Сонгу Ангола. Португалдаа чурттал турар бажык. Ону долгандыр өлө-зонинг шоодийлар-биле онгулап каан, холстага дөш турар халымшымын кылган анголачылардын көргөзүш өлөз ону ийичап алгандар.

СЭТА-нын фотохроникасы.

хүн сөөлүг ашам-биле чурукра тартыртып алдым. Чуруктары ап алган болууга бугуруудың меп кымыл бо? Чуруктарымын ол до-рда-на алдыкы болган онуктерим-че чорудулукканын чугаажык: көрү-рем, аяа офицер деп апарган-дыр меп, көрөс силер б деп аян.

Каш хонганда мастер Николай Петрович Кривов бисти заводка апарган. Мында бугурун турар маши-налары совет черин кайы-даа бу-дунда шөлдөн көрүп болур деп Николай Петрович биске чугаалаан. Мен ол дордан-на Люберец заво-дуна маркалап машиналарын бистин суурда база бэр дээрин сактып кел-ген меп.

Биске мастер баштай механикти салбылары көргөсөн. Хөй станок-тор көрдүсү, ынчаарга олар-биле чүп канчаарын билбес турганмыс чугаажык. Оон Николай Петрович келер уеде ажалдаар черияскө-шуткуга салбырына алпарган. Ма-на пат кайгыр берген бис—чер бо-ганда от, ыш, кызыккан металл агымшымын. Ажылчынар чер болганда тускай хептерди ажал-даар бис.

А, чаа кижилер келген де,—деп узун сөгөл садык бригадыр ындыг,—эки көрүчүр отту канчаарына чыг-чыгар.—От күштүг, суг оттан-даа күштүг, сугуан чер күштүг, ынчаарга кижиги бугу чөвүлөс артык күштүг!

Оон соонда мастер бисти меха-нистаттыгын шуткуга салбырына чөдир берген. Ында а шөлдөн ма-шиналарга ортумак болган оонак кезектерин шуткун куудуп тур.

Улатпаанда мезээ станок берген—кудар майктар кымыл турдум. Фор-мовиктин тускай эртемниге мени өөрөдөн берген.

Ус-дарганчалык бистер ийги тур-талганын ыш бөжөгүмөңгө чурттал турдуусп. Он беш кижиге бистин өөрөңгөсөн бири кашта тур-ган. Арависта найрадыл чурттал турган бис. Кайда-да чурум: хары угадуу болган турар бис, стол-ваяга база кады бар, аяа бисти халас чөмгөрүн турган, кижиге, мы-рындай мында стационар база кады бар бис.

Ус-дарганчалык—романтиктин чоң. Ийичалда маалымар чорук дуга-йында хөй маргялы турдуусп. Ма-алымар ууле алыг-алгы болур-даа джигер бис. Кижиден карап чөвө-дөр аразында шитпир үндүрерин шилип алыр анаар, ындыг үндүрер тургулар. Николай Гастелло-биле Александр Матросовтун маалымар чоруктарын аажок күзөп турдум.

Ийичалда-даа чон: бугу амдыра-ды—шут маалымар деп чугаалаар ындыг улуг маалымар чүүлдерин сонугаран турган бис. Ол дээрже ки-жи бөдүнүн бугу амдыралын чан-гыс кол сорулгага чыгарыпкан, ол дөшө аткаарлаан демисежир-дир. Аяа чымынчалык чижээ—Владимир Ильич Ленинди амдыралар. Ленин дугайында бистин библио-

ОКТАРГАЙЖЕ ОРУК

(Уланчызы, Эгеши 3-ну арында). шериг хөйлөңгүн чораш. Дайын үезинде ужур чүтү кезинге шир-ман болду бө азы агаар адимжык-радист болду бө ынчаар албын кыр-дып чөрдү. Оон хары үеңи хыр-ды. Ийичалда-да оон шарыймаңы—ол дээрже хөйүн көргөн, хөйүн чуртал эркен кижиги-дир кылдыр билип болур.

Лев Михайлович улут эвес физика кабинетинде төлөлдө-биле дөмөй дуржулгаларын көргүзүп турган. Донгаже сугну куткан оон соонка үндүр бээр, оон донга граната дөг чүтү бээр. Азы дөмөк-биле беш дугу дьраара сымартайыны бээр, ак-жык кызанааштар көстүп келер. Ол—оолдарын сомуургалдып, ын-чангыш бис физика дүрүмдерин шү-күл-биле бир дөмөй чинг-биле до-тадып ап турган бис. Оон кичээ бузурунго бир-ле чаа, солун, сетки хайыктырар чүтүлдү билип аар бис. Компасты, эи бөдүнү электр-машинанын ол биске таныштыр-ган.

Школа пионерлер техникти бөлүп өргөндөштөн. Оон чүтээ—Лев Михайлович Самодетутун ужу-дуп турар дүрүзүн кылып ал, бөд-өңгө ажалдаар моторжугаш тып алган оон хымыргаштан кылган урга туурашкы, чалгынарын тускай хырбы-биле чымырып алган бис. Ол самолөт дүрүзү агаарже кылды. Ол самолөт дүрүзү агаарже кылды. Ол самолөт дүрүзү агаарже кылды. Ол самолөт дүрүзү агаарже кылды. Ол самолөт дүрүзү агаарже кылды. Ол самолөт дүрүзү агаарже кылды. Ол самолөт дүрүзү агаарже кылды.

2. АЖЫЛЧЫН АНГЫНЫН ХУРЭЭЛЕНИГЕ

Гжатские ортумак школанын алдыгы калзын дооскак оон сон-гар салым-чолуму бодол эгелзэн меп. Күзөл—өөрөңгөр-ле. Ийичалда-да ачам биле авам менээ дээди өөрөндөгө берип шыдаастар дээр-зин билер турдум. Оларынн шалыны эвези болгай, а өг-бүлөдө—ауды кижиги бис. Баштай канды-бир тус-кай эртем, ажалымч мергежле че-дил ап, заводка кирип алган оон дөшө өөрөндөгөн ургучулар-дир кылдыр шымы-биле бодой берген меп. Хоочун салгыкчылар, Днепрогэ-стин болган Магнитканы түпкүлаан, Тургестан-сыбир демир оруун шөй-гө, Амурда-Комсомольскын үндө-лөкчөлөр кижилер ынчаар кылганар-ла болгай. Ийет, дайын сөөлүнде а-яда хөй-хөй кижилер ийичалданар.

Ол бүгүн чааскан болган турдум, чөвөлөңүр кижиги чок турган—чүгө дээрже авам мени кайын чорудар турган деп. Аяа меп ам-даа каш

РЕДАКЦИЈНЫН АДРЕЗИ: Кызыл, Шетинкин куучукучу, бажык №3. ТЕЛЕФОНЫ: редакторун 24-63, редакторун орадажымын 35-24, пропаганда килдизинин 23-54, харысалагалык секретарынын болган дежурнын 23-35, аяда ажы-агый, үлөтүр болган транспорт килдизинин 25-38, партияны амдырал болган культура амдырал килдизинин 37-13, иштики информация килдизинин 20-60, чага болган совет тургузгү килдизинин 21-27, литажыкчыларын 22-64, бугаатарынын 31-75, көрөстөүлөрүн 21-47, Соаун келбейн барганда 32-75 телефоне долгар.